

Езикови специфики при отразяването на движенията „Me Too“ и „Time’s Up“ в англоезични издания

Цветелина Джамбазова

независим изследовател
имейл: tsvetelina_dzhambazova@abv.bg

Резюме. През октомври 2017 г. социалните медии дават началото на две движения: „Me Too“ и „Time’s Up“. За по-малко от месец обаче те прескачат дигиталните граници и имат значителни последици за „реалния“ живот на обществото. Хората вече спокойно публично обсъждат темата сексуално насилие, премахнато е табуто върху подобни обсъждания. С помощта на контент анализа в тази статия изследваме как две британски медии – BBC и The Guardian – чрез своите коментари отразяват събитията около тези движения. Целта ни е да проверим с какви теми се свързват движенията при отразяването им в медиите и дали авторите на текстовете изказват подкрепа или критика към движенията или пък се стремят да останат безпристрастни.

Ключови думи: Me Too, Time’s Up, движения, британски медии, контент-анализ

Въведение

Началото на октомври 2017 г. бележи началото на новото феминистко движение, наречено #MeToo. Ставаме свидетели на един истински феномен, протичащ в обществото и обещаващ да промени из основи разбиранията ни за социалните роли за половете, а и табуто върху публичното обсъждане на проблеми като сексуалния тормоз и сексуално насилие вече е премахнато. Всичко започва от един-единствен твит на актрисата Алиса Милано, който постепенно се превръща в глобално движение, привлякло на своя страна стотици хиляди последователи от различни страни по целия свят. Движението „Me Too“ започва в социалните медии, но успява да намери своето проявление и в „реалния“ живот.

Целта на настоящата статия е да проследи как англоезични издания отразяват #MeToo и негово „сестринско“ движение Time’s Up. Задачите, които си поставяме тук, са две: 1) Да установим дали избраните коментарни материали изказват положително или отрицателно отношение към „Me Too“ и „Time’s Up“ или пък авторите се опитват безпристрастно да отразят тези събития и да не налагат своето мнение. Тук е мястото да уточним, че под положително

отношение имаме предвид материали, които изразяват подкрепа към идеите на движенията и позитивна нагласа към случващите се промени. Отрицателно отношение означава критикуване или несъгласие със събитията, свързани с двете движения. Неутрално или безпристрастно отразяване означава, че авторът на съответния материал не изразява нито подкрепа, нито критика, а се стреми да представи както позитивни, така и негативни нагласи към отразяваните събития, така че на аудиторията е оставена възможност да се ориентира в информацията и сама да си състави мнение.

2) Да разгледаме какви думи и изрази са свързани с движенията "Me Too" и "Time's Up" в т.нар. номинативни вериги.

Всичко това ще бъде изследвано с помощта на контент-анализа.

Преди да продължим по-нататък с изложението ще поставим някои ограничения на изследването.

Първо, периодът на проучването ни е октомври 2017 – декември 2018 г. Така ще обхванем първата година от началото на движенията. Това е време, в което медиите буквално са залети от информация. Можем да заявим, че коментарите на журналисти са основен способ хората да разберат какво всъщност се случва, кои са важните събития и какво означават те.

Второ, ще бъдат разгледани само текстове от интерпретативния жанр *коментари*. При тях (за разлика от информационните жанрове) можем да разберем какво е отношението на авторите им към изследвания проблем. Отношение, което може да повлияе на читателите.

Трето, ще разгледаме по пет коментара от онлайн изданията на BBC и The Guardian. Проучване на британски медии няма как да се проведе без анализ на BBC – британската обществена медия. Като такава тя може да се счита за основния „виновник“ за формиране на отношението в обществото към всяка дискутирана от медията тема. Освен това BBC може да се разглежда и като добър източник за проследяване на вече съществуващи нагласи сред хората.

Онлайн вестникът theguardian.com е сред най-популярните сред британците. Следователно той също спомага за формирането на общественото мнение. Нещо повече: след началото на #MeToo уебсайтът често излиза с рубрики, даващи съвети на мъжете (и жените) какво поведение е добре да се спазва в този свят на растящи (понякога и напълно лъжливи) обвинения в сексуални посегателства, а и информация за професионална помощ на пострадалите от такива

посегателства. Медията активно участва в отразяването на „епохата Ме Тоо“ (както е наричана от някои журналисти – не само от тази медия).

Кратка хронология на събитията

Преди да започнем анализа на движенията “Me Too” и “Time’s Up” ще направим един кратък хронологичен обзор на най-важните събития от първата година от началото на тези движения. Смятаме, че този хронологичен преглед ще подобри нашата дискусия, тъй като ще ни помогне с изясняването на фактите и очертаването на огромното влияние, което тези две движения имат върху различни аспекти от живота на съвременното общество.

Един малко познат на широката общественост факт е, че кампанията “Me Too” всъщност има доста дълга история преди публичността, която получава от поста на Алиса Милано от октомври 2017 г. Началото на движението е дадено през 2006 г., когато активистката Тарана Бърк основава организацията с идеална цел Just Be Inc.[\[1\]](#) и нарича нейната дейност движение “Me Too”. Целта на това движение е да помогне на хора, които са преживели сексуален тормоз или насилие. Самата фраза “Me Too” има дори още по-дълга история, тъй като е създадена от Бърк през 1997 г. Тарана Бърк чува историята на 13-годишно дете жертва на сексуално насилие. По-късно активистката споделя тази случка с The New York Times: „Нямах нито отговор, нито начин, по който да ѝ помогна в този момент. Дори не можех да кажа „аз също“.“ (Николау 2018)

На 5 октомври 2017 г. на страниците на The New York Times излиза голяма статия на журналистите Джуди Кантор и Мегън Тукий, в което влиятелният холивудски продуцент Харви Уайнстийн бива публично обвинен в сексуален тормоз от актриси и бивши служители на Weinstein Corporation. В продължение на десетилетия има слухове за неподходящо поведение от страна на Уайнстийн, но тези слухове бързо били оставяни настрана, тъй като няма истинско доказателство, а и никой не е обвинявал публично магната. Хищническото му поведение се преписва като поредната клюка от Холивуд, обсъждана дискретно от хората. Историята в The New York Times е първото записано инкриминиране на похожденията на Уайнстийн. Веднага след публикуването на статията продуцентът се извинява публично (едно от многото такива извинения), в което настоява, че всички тези срещи са били по взаимно съгласие (той продължава да поддържа тезата си и до днес) и че неговото отношение към жените може да бъде приписано на възпитанието му от „60-те и 70-те години, когато всички правила по отношение на работното място и поведение били

различни.”(Николау 2018) На следващия ден той е уволнен от собствената си компания.

Началото на движението #MeToo е на 16 октомври 2017 г., когато актрисата Алиса Милано публикува (вече известния) си твит, в който окуражава хората да споделят техния опит по отношение на сексуалния тормоз и насилие, използвайки #MeToo, за да покажат колко разпространен е този проблем. Хаштагът бързо набира популярност по целия свят и много жени започват да споделят своите истории. Някои от тези жени дори създават свои собствени хаштагове: #BalanceTonPorc във Франция (който се превежда като „издай свинята“), #Ana_kaman в арабските държави (който означава „аз също“), #YoTambien на испански език (който отново означава „аз също“).

Жените са първите, които нарушават мълчанието. Въпреки това една история, разказана от Антъни Рап пред BuzzFeed, представя един до голяма степен пренебрегван проблем: мъжете също могат да станат жертва на сексуален тормоз. Рап признава, че актьорът Кевин Спейси се опитал да го съблазни сексуално, когато Рап е само на 14 години. Следва друг емблематичен за това движение твит: този път от самия Кевин Спейси. Актьорът оповестява своята хомосексуална ориентация. Към това той добавя: „Но ако аз наистина съм се държал по начина, по който той описва, тогава му дължа най-искрени извинения за това, което може да се опише като неуместно пиянско поведение. Съжалявам за чувствата, които той описва като съпътстващи го през всичките тези години.” Историята на Рап е последвана от множество сексуални обвинения към Кевин Спейси. В резултат на това в момента актьорът се намира в частна клиника, където провежда лечение на зависимостта си към секса.

Това е друг ключов момент за #MeToo, тъй като сега и мъжете биват окуражавани да споделят своите истории, разрушавайки табуто върху публичната дискусия за мъжете като жертва на сексуален тормоз и насилие.

В следващите седмици и месеци все повече известни личности са обвинени в неуместно сексуално поведение. Все пак по-важното последствие от това първоначално избухване е, че това движение се разпространява в различни компании, правейки работодателите по-осъзнати по отношение на неравенството между половете и сексуални тормоз между служителите като сериозни проблеми.

Движението “Me Too” става толкова влиятелно, че през декември 2017 г. списание Time определя „нарушителите на мълчанието“, т.е. мъжете

и жените, които са говорили публично за своите сблъсъци с проблема сексуален тормоз, като Личности на годината.

Движението "Me Too" ражда още едно движение – "Time's Up". И двете инициативи споделят подобна визия по отношение на битката срещу сексуалния тормоз, но техните специфични цели се отличават една от друга. "Time's Up" е „следващата стъпка“ в движението #MeToo, която „адресира систематичното неравенство и несправедливост на работното място, които не позволяват на малцинствените групи да развият „пълния си потенциал“.“ (Томсън 2018) Това движение е създадено от група от повече от 300 жени, която включва известни холивудски актриси като Мерил Стрийп, Рийс Уидърспуун, Шонда Раймс и Гуинет Полтроу. И двете инициативи започват да живеят свой собствен живот в „реалния свят“, където могат да имат истинско влияние върху живота на хората.

Разсъждавайки върху това защо движението #MeToo е толкова успешно, би било полезно да обмислим разнообразните елементи, които го превръщат в такъв успех:

- Влиятелна личност в социалните мрежи (Алиса Милано) със силен глас;
- Съобщение с непроменлива актуалност, което надхвърля култури и нации;
- Социални платформи – Twitter и Facebook – които правят много лесно споделянето и харесването на съдържание (по този начин улесняват изразяването на солидарност от други хора чрез един клик на мишката);
- Хаштаг, който е прост, директен, овластяващ и дълбоко личен. (Томсън 2018)

Може би най-специалната характеристика на движенията "Me Too" и "Time's Up" е огромната роля на известните личности в тях. Само по себе си участието на знаменитости в онлайн активизъм не е нещо особено, тъй като се случва непрекъснато. Въпреки това тяхната роля в движението "Me Too" е доста различно, тъй като те не са просто защитници на справедлива кауза, но самите те са жертви на сексуални посегателства. Те споделят своите лични истории, които показват, че те също са засегнати от този проблем – както и техните семейства, роднини и приятели. Известните личности сами се ангажират с това и се опитват да направят осезаеми стъпки в усилието за премахването на сексуалното насилие от всички аспекти на живота. Разбира се, участието на знаменитости в това движение

повдига въпроса за това дали инициативата щеше да бъде също толкова успешна, ако не участваха такива хора и не споделяха така гласно преживяванията си. Някои хора твърдят, че ако тези известни личности нямаха властта и платформата, на която да се изказват, #MeToo нямаше да избухне по начина, по който го направи. Други пък смятат, че ролята на звездите дискредитира движението като феминистка инициатива, тъй като изключва жени, които нямат такова влияние, както и цветнокожите жени. (Томсън 2018) Докато участието на популярни личности е противоречиво, тяхната платформа без съмнение привлича вниманието към този проблем и продължава да предизвиква промени.

Контент анализ: BBC

Първото издание, което ще разгледаме в тази статия, е онлайн версията на BBC – bbc.com. Фактът, че това е националната обществена медия на Великобритания, и отговорностите, свързани с тази позиция, ни карат да бъдем особено внимателни при изследването на тази медия. Като обществен оператор върху BBC пада основаната задача за отразяването на най-важните събития. Така медията може да бъде разглеждана и като основен фактор за формирането на общественото мнение по даден въпрос. Със сигурност това важи и за дебатите около движенията “Me Too” и “Time’s Up”.

Както посочихме по-горе, тук ще разгледаме пет коментара от различни автори, пишещи за онлайн изданието на BBC, в периода октомври 2017 – декември 2018 г. Повтаряме, че с това целим да представим гледните точки на най-много журналисти по изследваната тема и по този начин да проследим дали медията се опитва да наложи положителна или отрицателна гледна точка към двете движения.

Следващите пет таблици ще ни покажат нагледно какво е съдържанието на избраните коментари. Опитали сме се с по няколко думи да представим какви теми са засегнати в съответния текст и така ще можем да видим с какви въпроси и проблеми се свързва отразяването на “Me Too” и “Time’s Up” в сайта на BBC.

Таблица 1. Was 2017 a tipping point for women in Hollywood?

№	Тема
1	Значението на Me Too и Time’s Up през 2017 г.

2	Липсата на значими роли за жените пред и зад камера
3	Жените могат да правят силни филми
4	Трите най-печеливши филма през 2017 г. са със силна женска роля
5	Значими актриси през последните години
6	Липсата на контрол в индустрията като проблем
7	Холивуд като бизнес и участието на жени в този бизнес

Таблица 2. What has #MeToo actually changed

№	Тема
1	Ме Тоо като промяна в Холивуд
2	Казусът Харви Уайнстийн
3	Постът на Алиса Милано в Туитър
4	Какви са последиците за „обикновените“ хора?
5	Какво представлява Time's Up
6	Какви хора търсят и получават помощ от фонда на Time's Up
7	Данни на Rape, Abuse and Incest National Network за увеличение броя на хората, търсещи съвети по проблема
8	Увеличава се броят на мъжете, търсещи помощ за сексуални посегателства
9	Опити за създаване на позитивна работна среда в САЩ

10	Тед Бънч относно сексуалния тормоз на работното място
11	Великобритания и сексуалният тормоз
12	Началото на Me Too
13	Тарана Бърк относно движението
14	Сара Дж. Джаксън и мнението ѝ за Me Too
15	Проектът Me Too Rising
16	Разпространението на Me Too в Индия
17	Заклучение

Таблица 3. Has #MeToo divided women?

№	Тема
1	Начало на движението
2	Различни реакции спрямо движението
3	Феминистки критики спрямо движението
4	Защита
5	Критика – Me Too ще облагодетелства само белите жени
6	Защита – движението може да се адаптира
7	Бъдещето на Me Too

Таблица 4. Is a female lead now key to box office success?

№	Тема
---	------

1	Жените в главна роля печелят награди за филмите
2	Потвърждение на тезата от различни изследвания
3	Изследване на BBC на тази теза
4	Моника Силвърстийн относно успеха на филми с жени като главни герои
5	Me Too и социалните медии като източник на промяна
6	Движението не е довело до сериозни промени в Холивуд
7	Расовата дискриминация като част от проблема за неравенството между половете в Холивуд
8	Модната индустрия и участието на цветнокожи в нея

Таблица 5. *Is #MeToo changing Hollywood?*

№	Тема
1	Последствията от скандала „Уайнстийн“ за развлекателната индустрия
2	Бум на наемането на жени в Холивуд след началото на Me Too
3	Скептицизъм относно реалните последствия от движението
4	Страховете на мъжете в Холивуд
5	Мнение на Хелън Мирън за неравенството между половете в Холивуд
6	Инициативи за даване на равни възможности на половете в Холивуд

Веднага забелязваме, че всички коментари отделят внимание на значението на „Me Too“ (повечето и на „Time’s Up“ като „сестринско“

движение) за Холивуд и промените, които следват от новите феминистки движения. При това става дума не само за вече случилите се промени, а и за тези, които се очаква да се случат в бъдеще.

Разбира се, този поход е съвсем нормален при проследяването на такъв динамично протичващ социален процес. Чрез прегледа на влиянието на движенията в кино средите се създава една своеобразна хронология на събитията около "Me Too" и така читателите могат да се ориентират в лавината от информация. Можем да кажем, че една от основните задачи на тези коментари е да дадат яснота относно ключовите събития и личности около двете движения. Текстовете помагат и за формирането на мнение в обществото за това дали ставаме свидетели на положителни или отрицателни процеси и промени.

Три от петте разглеждани коментара в онлайн изданието на BBC избират да споменат казуса „Харви Уайнстийн“. Без всякакво съмнение можем да се съгласим, че сред вълната от обвинения срещу различни знаменитости през последните две години това остава най-емблематичният случай на сексуален тормоз в Холивуд. Освен това историята с Уайнстийн дава начало на цялото онлайн движение, тя е причината Алиса Милано да публикува вече известния си туит. Хората се вълнуват как се развиват повдигнатите обвинения в съда срещу продуцента и дали той все пак ще подлежи на наказателна отговорност за делата си.

Бихме могли да кажем, че Алиса Милано и Харви Уайнстийн дават човешко изражение на проблема сексуален тормоз на работното място. Те дават гласност на тема, която досега в повечето случаи се е считала за табу. Сега обаче имаме лицето на жертвата – млада жена, опитваща се да пробие в индустрия, доминирана от мъжете, в която външният вид играе огромна роля за перспективите на дадената личност. От другата страна стои като олицетворение на тази доминирана от мъжете култура един от най-влиятелните продуценти на филми в САЩ Харви Уайнстийн. Сблъсъкът на тези различни светове сам по себе си е достатъчна причина да предизвика читателския интерес. Хората стават любопитни кой би бил евентуалният „победител“ – всичко това ще бъде решено в съда. Няколкото процеса срещу магната все още продължават.

Значението на този казус е добре отразено в един от разглежданите тук коментари:

„Малцина биха могли да предположат влиянието на един-единствен туит, направен от Алиса Милано през октомври 2017 г.

Той идва като част от вълната от обвинения срещу холивудския продуцент Харви Уайнстийн, който пледира невинен за обвиненията в изнасилване и сексуално нападение.

Милиони жени следват призива на Алиса Милано и хиляди истории са споделени от жени, описващи онлайн техните преживявания на сексуално нападение и насилие."

Изследваните коментари споменават тази вълна от истории, тръгнала от Холивуд и постепенно обхващала различни сфери от живота и на „обикновените“ хора. Виждаме как казусът Уайнстийн се свързва с тези хиляди споделени онлайн истории. Без туита на Алиса Милано и „хищническото“ поведение на магната не би се стигнало до даването на гласност на преживяванията на жените, станали жертва на сексуален тормоз.

Характерна черта на коментарите в дигиталното издание на BBC е, че журналистите търсят мнението на експерти и различни компетентни лица в текстовете си. Целта е да се съберат максимално много гледни точки към проблема и да се чуят разнообразни мнения. Среждаме ярки гласове в подкрепа на двете движения, но има също и критици, които не са впечатлени от „Me Too“ и „Time’s Up“. Има и неутрални мнения, които просто изясняват фактите. Разглеждайки материалите, на читателите е оставена възможност сами да избират чии експертни мнения да вземат за меродавни и сами да формират гледната си точка към тази тема.

Сред мненията на експерти и популярни лица можем да открием изказвания на хора от инициативи, които от години се борят със сексуалния тормоз на работното място (напр. Тед Бънч, един от създателите на групата за социален активизъм A Call To Men^[2]); медийни специалисти (особено в областта на социалните мрежи), опитващи се да обяснят как и защо един хаштаг води до такива огромни последствия по целия свят (напр. Шиан Брук от Оксфордския институт за интернет^[3], която изучава джендър идеологията и сексизма в онлайн пространството); феминистки (напр. Лея Мейерхоф, основател на група за подкрепа на жени режисьори); актриси (напр. Хелън Мирън).

Ето и примери за подобни изказвания на експерти и публични личности:

- Сара Дж. Джаксън, професор по комуникационни науки в Североизточния университет (Northeastern University): „Изобщо не бих нарекла хаштаг „Me Too“ движение“, казва тя. „Бих го

нарекла кампания, която е част от по-голямо движение. Затова бих нарекла правата на жените движение или феминизма движение. И бих казала, че #MeToo е една индикация за вида дискусии, които трябва да се случат."

- Пат, Гил, професор по джендър науки, филмови и медийни науки в Университета в Илинойс (The University of Illinois): *„Мисля, че точно това е уникалното във феминисткото движение/ движението за равнопоставяне на тази епоха: използването на социални медии, за да се спечели подкрепа и да се предизвика действие."*
- Актрисата Хелън Мирън: *„Все още трябва да изминем дълъг път, но без съмнение идва промяна", казва тя на червения килим на Филмовите награди за възрастни. „Ние всички сме виновни", добавя тя. „Това са културни нагласи... а толкова дълго време са ни казвали „това е природа". Те не са природа. Те са част от културата, а културата може да се промени."*

Три от изследваните коментара обръщат внимание на един нов феномен – жените в главните роли вече се разглеждат като предпоставка за касов успех на филмите. Това е тенденция, която започва да се наблюдава през последните три-четири години (разбира се, тук говорим само за филмите, идващи от Холивуд). Освен това все повече жени са наемани да извършват различни дейности пред и зад камера, когато се снима филм. Ако досега филмовото изкуство се е считало за доминирана от мъжете сфера, то това схващане е на път да се промени. Една от причините със сигурност са движенията срещу сексуалния тормоз и призивите им за равнопоставяне, макар че те не могат да се разглеждат като единствен фактор. Доказателство за това е, че някои от много успешните филми с жена главен герой (Жената чудо/ Wonder Woman и Силата се пробужда/ The Force Awakens) излизат по кината и събират положителни отзиви преди началото на движението "Me Too" през октомври 2017 г.

Ценно качество на коментарите на журналистите на BBC е, че включват както критици, така и защитници на "Me Too" и "Time's Up". Авторите признават огромните промени, които един хаштаг постига в „реалния" живот. Същевременно те осъзнават, че има още много дълъг път, който трябва да се извърви до премахването на този проблем. Както и че предприетите до този момент мерки са само една малка стъпка по този дълъг път.

Изразени са и опасения, че след първоначалния „пик" на споделени истории в онлайн пространството всичко ще си остане просто

поредната „мода“ или „истерия“ в социалните мрежи. Нещо, което се е случвало на други прояви на онлайн активизъм: превръщането на активизъм в слактивизъм (изразяването на подкрепа само чрез кликане в социалните медии, но без предприемане на активни действия). Във всеки случай коментаторите признават факта, че ние наблюдаваме едва началото на един процес, който ще се развива в бъдеще.

Важен момент от тези коментари е, че проследяват какви промени се случват в живота на обществото – на обикновените хора, които са далеч от привилегированите среди на богатите и известните. Това е и доказателство, че #MeToo не остава единствено в Холивуд, а достига до различни прослойки на обществото и то по целия свят. От една страна, това показва как социалната промяна се разпространява постепенно – сред бенефициентите на правната помощ, осигурена от „Time’s Up“, са жени и мъже от най-бедните слоеве на обществото. От друга страна, чрез това виждаме силата на социалните медии в съвременното общество. Те помагат на идеи, каузи, движения лесно и бързо да достигнат до максимален брой хора. При това хора, които не са ситуирани в един град или държава, а са разпръснати по цялата планета.

Така изследваните тук коментари не подминават темата за огромното значение на социалните мрежи – в случая за разпространение на идеите за прекратяване на сексуалния тормоз и постигането на равноправие между мъжете и жените на работното място. Социалните мрежи естествено се използват за обсъждането на най-разнообразни проблеми от живота на хората.

От проучването ни дотук можем да заключим, че в коментарите за движенията „Me Too“ и „Time’s Up“ журналистите на BBC свързват темата с по-широки проблеми като сексуалното насилие и опитите за създаване на работна среда, в която мъжете и жените имат равни права и възможности за развитие. Това е напълно нормално, тъй като в своята същност двете движения се стремят към предприемането на мерки за изкореняването на сексуалния тормоз като една от основните форми на полова дискриминация. Този проблем е разгледан както като част от холивудската култура на мъжка доминация, така и разпространението на идеите за равноправие в различни сфери на съвременното общество.

Друга интересна особеност на изследваните коментари на BBC е стремежът журналистите да представят различни гледни точки към феномена #MeToo. Така сред представените експертни мнения откриваме както защита и одобрение на действията на поддръжниците

на двете движения, така и критики към предприетите мерки и акции. Все пак общото впечатление, което оставят тези коментари, е за положително отношение на пишещите към двете движения. Журналистите осъзнават, че ставаме свидетели на социална промяна, целяща да постигне дълго желаното равноправие между мъжете и жените на работното място. Авторите подкрепят тази кауза и смятат, че двете движения ще се окажат решаваща стъпка към премахването на дискриминацията на основата на пола.

Пример за такова оптимистично отношение на автора откриваме в заключението на коментара със заглавие "What has #MeToo actually changed?": *„Тогава може би #MeToo не е крайна цел, а призив към нещо по-голямо. Напомняне за хората да търсят промяна в техните общности и напън увреждащите системи да станат по-добри – особено за тези хора, на които им липсва сила да се борят сами.“*

Надежда се усеща и в цитата от проф. Пат Гил, който е избран за заключение на "Is a female lead now key to box office success?": *„Няма връщане назад“, добавя тя. „Ще бъде много трудно да се заглуши този наново възпламенен, силен феминистки медиен глас.“*

Последният елемент от анализа ни в настоящата статия е свързан с т.нар. номинативни вериги. Под този термин разбираме „поредица от граматически и смислови свързани думи за обозначаването на даден предмет или явление в текста.“ (Димитрова 1999: 1)^[4] В този случай ще разгледаме веригите, свързани с лексемите "Me Too" и "Time's Up", които изглеждат по следния начин:

1) Was 2017 a tipping point for women in Hollywood?

Кампанията #MeToo – нов хаштаг – движенията #MeToo и #TimesUp

#TimesUp – движенията #MeToo и #TimesUp

2) What has #MeToo actually changed

#MeToo – кампанията срещу сексуалния тормоз и насилие – движението – проектът – #MeToo – онлайн движение – новаторско творение – то – популярен хаштаг – инициатива за обединение на оцелелите от сексуално насилие – кампания – натиск

'Time's Up' – фонд – фондът

3) Has #MeToo divided women?

#MeToo – най-видимото феминистко движение в социалните медии – движението #MeToo – феноменът – движението – то – „Наивна фантазия“ – фразата – хаштагът – хаштаг Me Too

4) Is a female lead now key to box office success?

Движението Time's Up – движения – #MeToo и Time's Up

5) Is #MeToo changing Hollywood?

#MeToo – движенията Time's Up и #MeToo

„Me Too“ най-често е наричано #MeToo или движението „Me Too“. Подчертава се, че то произхожда от социалните медии – за да се избегнат повторения, движението е наричано „хаштагът“, дори „най-видимото феминистко движение в социалните мрежи“.

„Time's Up“ пък е назовавано „движението „Time's Up“ (посочва се отново връзката с Фейсбук и Туитър) и „фонд“ или „фондът“. В този случай се отдава голямо значение на факта, че „Time's Up“ води до създаването на паричен фонд, който има за цел подпомагане жертвите на сексуални посегателства.

От посочените тук номинативни вериги виждаме, че изследваните автори от BBC изразяват по-скоро позитивно отношение към двете движения. При това журналистите подчертават значимостта на „Me Too“ и „Time's Up“ за разрешаване на проблема сексуално насилие: използват изрази като „кампанията срещу сексуалния тормоз и насилие“, „инициатива за обединение на оцелелите от сексуално насилие“.

Интересна е употребата на израза „Наивна фантазия“. Тя е свързана с тревогите на някои чернокожи активистки за правата на жените, според които движението „Me Too“ може да доведе до положителни промени само в живота на белите жени. Изказани са опасения от расова дискриминация – голяма част от тях идват заради факта, че гласността на кампанията идва от „бялата“ актриса Алиса Милано. Страховете на цветнокожите активистки обаче не променят положителния тон на BBC към „Me Too“ и „Time's Up“ – тези опасения представляват още една гледна точка, целяща да даде по-пълна информация на аудиторията.

Контент анализ: The Guardian

Второто издание, което ще разгледаме в настоящето изследване, е онлайн версията на британския всекидневник The Guardian. Както

посочихме по-горе, theguardian.com е избран поради две основни причини: 1) Силната заинтересованост на медията от събитията, свързани с движенията "Me Too" и "Time's Up"; 2) Безплатният достъп на читатели до сайта и популярността на хартиената версия на вестника, които позволят по-голям брой хора да достигнат до материалите и съответно да формират мнението си въз основа на начина, по който сайтът отразява социалните факти.

Тук отново ще разгледаме пет коментара на различни журналисти, пишещи за сайта theguardian.com. Отново целта е да проследим гледните точки на повече журналисти, за да се опитаме да разберем дали медията се опитва да наложи положително или отрицателно мнение към движенията или пък се опитва да запази неутралитет.

В края на изследването на The Guardian ще направим и сравнителен анализ между това онлайн издание и сайта на BBC и как двете медии избират да отразят събитията и фактите, свързани с движенията "Me Too" и "Time's Up".

Тук отново ще използваме таблици, за да покажем какво е съдържанието на избраните пет коментарни материала.

Таблица 6. The Golden Globes have ignored female directors. In the year of #MeToo, this won't wash

№	Тема
1	Нито една жена не е номинирана за най-добър режисьор на наградите Златен глобус 2018 г.
2	Пропуснатата номинация на режисьорката Грета Геруик
3	Пропуснатата номинация на режисьорката Пати Дженкинс
4	Нужно е признание за жените режисьори в Холивуд

Таблица 7. *I thought all men got #MeToo. I was wrong*

№	Тема
1	Много мъже в Холивуд са изненадани от степента на разпространение на сексуалния тормоз
2	Как се развива Ме Тоо?
3	Много мъже подкрепят движението
4	Някои мъже вече не знаят как да се държат около жени
5	Как да се научим на съчувствие
6	Журналистката не изпитва съчувствие към мъжете

Таблица 8. *The power of MeToo: how feminism changed the dictionary*

№	Тема
1	Ме Тоо като дума на годината според австралийски речник
2	Появата на хаштаг Ме Тоо
3	Трансформация на израза Ме Тоо
4	Как новите думи влизат в речника
5	Защо изразът Ме Тоо става дума в речника

Таблица 9. *A man lost his job to a rape joke. Are you cheering?*

№	Тема
1	Неуместната шега на филмовия критик Дейвид Еделщайн

2	Кой е Еделщайн?
3	Социалните медии и щастието
4	Как и защо е станало уволнението на Еделщайн: подробности
5	Ставаме свидетели на културна революция
6	Неуместните сексуални шеги на мъжете на работното място
7	Какъв би бил светът, ако жените го ръководят
8	Нов начин на управление на работното място
9	Как да разбираме сексуалните шеги
10	Ванеса Плийс говори за уволнението на Еделщайн
11	Жените трябва да осъзнаят властта, която притежават

Таблица 10. *#MeToo doesn't mean an end to socializing and fun*

№	Тема
1	В САЩ Ме Тоо води до намаляване на броя на коледните тържества в офиса
2	Ме Тоо не означава край на забавленията
3	Политиката за съгласие на нощния клуб House of Yes като пример за Ме Тоо
4	Жени са тормозени в Туитър
5	Уайнстийн отива на съд

6	Казусът Лес Муунвс
7	Деца са насилвани от свещеници в щата Илинойс
8	Неравенство в заплащането между мъжете и жените
9	Казусът Брет Кавана
10	Полова дискриминация в Швеция
11	„Полово неутрални“ сладкиши в шотландския парламент

Естествено, коментарите на The Guardian също не пропускат да отчетат до какви големи промени в Холивуд и филмовата индустрия водят движенията „Me Too“ и „Time’s Up“. Отново се споменават и някои от ключовите събития/ казуси, довели до разкриването на широкото разпространение на сексуалния тормоз в кино средите. Журналистите се стремят да запознаят читателите си с основните факти в това лавинообразно развитие на събитията, които заливат обществеността почти ежедневно. Лесно аудиторията би могла да се обърка или да пропусне някоя случка, която обаче в последствие да се окаже важна за бъдещото развитие на движенията.

Интересното при The Guardian обаче е, че фокусът в тези материали като че ли е изместен към съдбата на обикновените хора и как техният живот е повлиян от опитите за елиминиране на сексуалното насилие като обществен проблем. Един от коментарите дори обръща специално внимание на факта, че авторите на австралийски речник включват на страниците му израза „Me Too“ като една от „фразите на годината“ за 2017 г.

Едва ли изразът би стигнал подобно постижение, ако се свързваше само с Холивуд и споделените истории на известни актриси и актьори. Напротив, именно стотиците хиляди „обикновени“ хора, споделили хаштага и своите лични показания за сексуален тормоз, предизвикват популярността на това движение. Без тях „Me Too“ щеше да си остане просто израз в социалните медии, а не „дума на годината“.

Ето какво казва и самият материал по темата:

„MeToo получи признание от австралийския речник Macquarie, ставайки неговата дума на годината.

Речникът я определя като прилагателно име, описва връзка на или с „движението Me Too... (или) обвинение в сексуален тормоз или сексуално посегателство.“ Тя също така има и значение като глагол – действието обвинение „(на някого) в извършването на сексуален тормоз или сексуално посегателство.“

„Думите навлизат в езиците, защото има необходимост да се назове нещо, което се е отличило, а интензивността на издигането на MeToo подсказва точно колко отчаяна е била нуждата от тази дума; че е имало специфична общност между преживелите сексуално насилие, която думата е била задължена най-накрая да опише.“

Всъщност в четири от петте изследвани коментара акцентът в текстовете е поставен върху това как протичат тези промени в обществото и как променят живота на мъжете и жените в различни краища по света. Показано е как в резултат на двете движения се променят както личните, така и работните взаимоотношения между двата пол. Интерес за журналистите коментатори представляват реакциите на мъжете спрямо тези нови феминистки движения и стремежът на представителките на женския пол най-сетне да постигнат равни права и възможности на работното място. Има различни гледни точки – мъже, които активно подкрепят жените в тези техни искания, но и мъже, които се страхуват от последствията и възможността в най-скоро време дори най-обикновеният флирт да се счете за сексуален тормоз. Без съмнение обаче ставаме свидетели на промени в разбиранията какво е позволено и какво – не в мъжко-женските отношения.

„Много мъже всъщност са много щастливи да загърбят тази пиянска култура на XXI век. Те също я мразят. Но други са вбесени от това, че тези разкрития означават промени в техния живот. Когато чуя: „#MeToo вече стигна твърде далече“, аз си мисля: „Е, движението „жените трябва да търпят всичките ми глупости“ просъществува доста дълго.“

„Докато #MeToo помогна за премахването на хищниците и прокарването на нови закони, то също така увеличи параноята на работното място. Отмените офис партита са само един от примерите за това. Едно скорошно изследване на Блумбърг показва, че изпълнителните директори от Уол Стрийт се опитват по всякакъв начин да не остават насаме с техните колежки, избягвайки вечери и работни срещи насаме. (Блумбърг нарича това ефект „Майк Пенс“, тъй като вице-президентът никога не вечеря насаме с жена, която не е неговата съпруга.“

Коментаторите на The Guardian по темата споменават и промените, случващи се в Холивуд. Уточнява се, че въпреки всички мерки за премахването на сексуалния тормоз и изобщо на сексизма във филмовите среди дискриминацията въз основа на пола все още е честа практика. Най-ясно това се усеща, когато се говори за жените режисьори: не само жените все още са доста по-малко в тази професия, но и техните филми много често са подминавани при номинациите за различни награди. Усилията на движенията "Me Too" и "Time's Up" са само една малка стъпка към премахването на неравенството между половете и ще трябва да се предприемат още много мерки за решаването на проблема.

„В годината на #MeToo и Харви Уайнстийн фактът, че наградите Златен глобус пренебрегнаха жените режисьори, е друг призив за пробуждане. Холивуд трябва да се пребори с несъзнателните предпочитания и да спре – по думите на Мелиса Силвърстийн, основател на Жените и Холивуд (Women and Hollywood) – преместването на финалната линия за жените. Време е да признаем, че филмите, които са водени и режисирани от жени, са успешни – и заслужават да бъдат номинирани за награди.“

Разбира е, коментарите не пренебрегват ролята на социалните медии за разпространение на движението. Посочва се, че без тази платформа едва щеше да се стигне до такова широко публично обсъждане на сексуалния тормоз. Все пак почти никой не е чувал за движението, когато то е създадено през 2006 г. от активистката Тарана Бърк. Онлайн движението обаче вече има проявления и „офлайн“ и социалните медии успяват да променят всекидневния живот на хората.

Въпреки споменаването на Фейсбук и Туитър като канали за разпространение на истории на жертви на сексуално насилие интересен факт е, че само един от изследваните коментари избира да спомене казуса Харви Уайнстийн. При това не се дава най-новата информация за хода на съдебните процеси срещу продуцента, а той се споменава просто като човека от твита на Алиса Милано. Човекът, от когото започва вълната на обвинения срещу мъже знаменитости в САЩ. Можем да сметем това като още едно доказателство, че журналистите от The Guardian предпочитат да обърнат внимание на промените в живота на обикновените, никому неизвестни хора, които в крайна сметка ще се окажат решаващи за бъдещето на двете движения. На заден план са поставени разказите и случките със знаменитости, които и без това са доминиращи в новините. В коментарите фокусът е върху личните истории, върху това как жените

и мъжете усещат влиянието на "Me Too" и "Time's Up" в ежедневието си.

В коментарите на тази медия имаме доста по-силно положително отношение към двете движения. Изразени са симпатии към засилващите се опити за промяна на статута на жените в обществото – както в Холивуд, така и в другите сфери. Заявяват се и позиции, че тези промени са закъснели и е трябвало да се случат отдавна, че равноправието между половете е кауза, за която всеки трябва да се бори.

Същевременно един от текстовете е изключително критичен към мъжете, осмелили се да изразят недоволство от промените, идващи след началото на "Me Too". Авторката на текста стига до момент, в който си представя как би изглеждал светът, ако жените заемаха ръководните позиции.

Коментарите обаче са единодушни в мнението, че ставаме свидетели на културни и обществени промени. Сега остава да изчакаме и да видим дали тези промени ще останат дълготрайни или скоро всичко ще отmine.

Приключвайки контент анализа на BBC и The Guardian, можем да посочим разликите и приликите в отразяването на движенията "Me Too" и "Time's Up".

Двете онлайн издания проследяват как движенията са се развили от хаштаг в социалните мрежи до реални последствия за живота отвъд дигиталните граници. При това и двете медии отчитат нарастващата роля на онлайн активизма и как вече Туитър и Фейсбук не са просто платформи за общуване между приятели, а средства за предизвикване на промени в обществото. Социалните мрежи започват да играят все по-активна роля в живота на хората.

Освен това и The Guardian, и BBC се стремят да покажат различни гледни точки към "Me Too" и "Time's Up". Основна роля играят мненията на експерти и публични личности от разнообразни сфери на обществения живот. Изключително добър подход, позволяващ на читателите да проследят позициите на защитниците и противниците на движенията, а така и да формират собствено мнение в огромното количество информация.

Това са основните прилики между двете онлайн издания.

След анализа установихме, че коментаторите на The Guardian се интересуват повече от това как обикновените хора са повлияни от

движенията и как реагират на настъпващите промени в личните и професионалните взаимоотношения между двата пола.

BBC, от друга страна, също споменава промените в обществения живот, но обръща внимание и на случващото се в Холивуд и най-известните казуси на сексуален тормоз, станали известни след началото на "Me Too".

Сайтът на BBC също така представя и развитието на второто движение, "Time's Up". Авторите в The Guardian в голяма степен го пренебрегват.

Накрая, британската обществена медия се стреми към по-неутрален тон в коментарите си. Докато сред коментаторите на The Guardian се срещат по-ярки защитници на движението "Me Too" и критици към хората, които не са съгласни да подкрепят премахването на сексисткото поведение на мъжете спрямо жените.

Анализът ни на коментарите от theguardian.com също ще приключи с представяне на номинативната верига, свързана с лексемата "Me Too". За разлика от BBC тук не откриваме номинативна верига за понятието "Time's Up". Обяснението е, че това движение не се разглежда самостоятелно, а единствено във връзка с "Me Too".

6) The Golden Globes have ignored female directors. In the year of #MeToo, this won't wash

Годината на #MeToo – годината на #MeToo и Харви Уайнстийн

7) I thought all men got #MeToo. I was wrong

Движението #MeToo – движението – #MeToo – това шоу на ужасите

8) The power of MeToo: how feminism changed the dictionary

MeToo – феминизъм – дума – дума на годината – то – прилагателно – движението Me Too или обвинение в сексуален тормоз или сексуално нападение – глагол – терминът – движение – хаштаг – фразата – тази дума – нов термин

9) A man lost his job to a rape joke. Are you cheering?

#MeToo

10) #MeToo doesn't mean an end to socializing and fun

#MeToo – движението #MeToo – то

„Me Too“ отново е свързано с онлайн произхода си, като често е наричано или „#MeToo“ или „хаштагът“. Подчертава се и голямото значение, което движението придобива през 2018 г., която е определена от един от коментарите като „годината на #MeToo“ или „годината на #MeToo и Харви Уайнстийн“.

Използваните номинативни вериги на The Guardian също изразяват положително отношение към двете движения. Дори изразът „това шоу на ужасите“ не разрушава впечатлението, че медията одобрява действията на активистите. Това е така, защото изразът е използван с иронично значение. За някои мъже „Me Too“ се превръща в истинско „шоу на ужасите“, те не са съгласни с настъпващите промени и засилените прояви на еманципация от страна на жените – това е модел на поведение, който авторът на материала не одобрява и ясно заявява това свое несъгласие чрез иронични изрази.

Заключение

В края на изследването ни ще направим синтезирано изложение на изводите, до които достигнахме.

На първо място виждаме, че както The Guardian, така и BBC (в техните онлайн версии) активно отразяват всичко, свързано с движенията „Me Too“ и „Time’s Up“. Тези медии добре осъзнават големия обществен интерес към тези събития и се стремят да задоволят потребностите на аудиторията си. Само по себе си това е индикатор, че двете движения са се превърнали във феномен на социалния живот, довел до засилените дискусии върху теми като сексуален тормоз и сексуално насилие.

Второ, в изследваните коментарни материали откриваме както подкрепа към движенията, така и критика към участниците в тях. Все пак можем да заключим, че както bbc.com, така и theguardian.com изразяват по-скоро положително отношение към движенията и към социалните промени, които инициативите водят след себе си. Доказателство за това са лексемите, използвани за обозначаване на кампаниите в текстовете, определящи „Me Too“ в някои случаи и като най-голямото онлайн феминистко движение.

Трето, при отразяването на фактите около „Me Too“ и „Time’s Up“ дигиталните издания свързват с тези факти теми като: онлайн активизъм; значението, което социалните медии заемат в ежедневието на обществото и как това значение се е променило в годините; някои от казусите на знаменитости, обвинени в сексуално насилие (най-вече казусът „Харви Уайнстийн“); феминистката

идеология; опитите за промяна на социалните роли в съвременното общество.

БЕЛЕЖКИ

[1] Просто бъди себе си на български език.

[2] Призив към мъжете

[3] The Oxford Internet Institute

[4] За повече информация относно номинативните вериги виж:

Добрева: 2010, Монова: 2000, Ефтимова: 2014

БИБЛИОГРАФИЯ

Димитрова 1999: Димитрова, М. *Откриване на смисловите и граматични връзки в текст (експериментално изследване)*. (http://georgesg.info/belb/personal/dimitrova_m/smislovi%20i%20gramat%20vryzki.htm) 15 май 2019

Добрева 2010: Добрева, Е. Р. Спасова, И. *Текстолингвистика: Уводен Курс*. Шумен: Фабер, 2010.

Ефтимова 2014: Ефтимова, А. *Медия език и стил: Теория и съвременни практики*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014.

Зилез, 2018: Zilles, C. *The #MeToo Movement Shows The Power Of Social Media*. 3 May 2018. (<https://socialmediahq.com/the-metoo-movement-shows-the-power-of-social-media/>) 15 May 2019.

Монова 2000: Монова, Т. *Думите, които разделят: Политическият дискурс в печата*. София: Парадокс, 2000.

Николау 2018: Nicolau, E. *A #MeToo Timeline To Show How Far We've Gone – & How Far We Need To Go*. 5 October 2018. (<https://www.refinery29.com/en-us/2018/10/212801/me-too-movement-history-timeline-year-weinstein>) 15 May 2019.

Томсън 2018: Thomson, K. *Social Media Activism and the #MeToo Movement*. 12 June 2018 (<https://medium.com/@kmtthomson.11/social-media-activism-and-the-metoo-movement-166f452d7fd2>) 15 May 2019.

BBC: bbc.com

The Guardian: theguardian.com

Language Specifics of “Me Too” Movement’s Presentation in British Media (2017 – 2018)

Tsvetelina Dzhambazova

PhD student, Press Journalism and Book Publishing Department, Faculty of Journalism and Mass Communication
Sofia University “St. Kliment Ohridski”
email: tsvetelina_dzhambazova@abv.bg

Abstract. In October 2017, social media gave birth of two movements: “Me Too” and “Time’s Up”. A month later, the movements managed to surpass digital borders which led to tangible consequences in the “real” world. The taboo on the public discussion of sexual misconduct is already been broken. In this article we analyze how two British media – BBC and The Guardian – present the facts around the two movements in their commentaries. The methodology used is content analysis. The aim of this article is to see whether these media share any criticism or support towards “Me Too” or try to

remain neutral, and to follow what kind of topics are discussed in relation to both movements.

Keywords: Me Too, Time's Up, movement, British media, content analysis